

Handelsministeren (Barnsgaard): Jeg takker for den enstemmige tilslutning til lovforslaget, som også efter min opfattelse er et skridt i retning af normalisering af forholdene i Grønland på dette erhvervsmæssige område.

Til det ærede medlem hr. Knud Damgaard vil jeg gerne sige, at selvfølgelig kommer der udgifter i forbindelse med denne lovs praktisering, og der vil blive tale om engangsudgifter, som dog ikke vil blive særlig store, nogle ganske få tusinde kroner. Men man må jo nok gøre sig klart, at de særlige forhold i Grønland vil gøre, at selve kontrollen, selve lovens administration, fremover ikke vil kunne hvile i sig selv; dertil er erhvervsvirksomhedernes antal i Grønland endnu for lille.

Til det ærede medlem fru Birthe Wetlesen vil jeg sige, at jeg deler fuldstændig det ærede medlems opfattelse, at man skal stræbe efter at tilrettelægge administrationen, så ingen sætter livet unødigt på spil.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om børnetilskud i Grønland.

Lovforslaget (nr. 67) findes i tillæg A. sp. 553, fremsættelsen i tidenden sp. 1566).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Boye Hansen: Da mit partis ordfører, det ærede medlem hr. Dupont, er forhindret i at være til stede, skal jeg på mit partis vegne anbefale det foreliggende lovforslag om indførelse af børnetilskud i Grønland til vedtagelse.

Der er såvel i den højtærede ministers skriftlige fremsættelse af lovforslaget som i bemærkningerne givet tilstrækkelig begrundelse for dets gennemførelse. Lovforslaget er jo et led i det skitseforslag til hovedlinjer for indkomstdannelsen og erhvervspolitikken i Grønland, som er enstemmigt godkendt af Grønlandsudvalget af

1960, og lovforslaget er endvidere godkendt af Grønlands landsråd.

Da det drejer sig om en udbygning af den sociale lovgivning, tilmed til fordel for en del af vor befolkning, hvis realindkomst gennemsnitlig ligger under halvdelen af den, der gælder for den øvrige del af befolkningen, er det naturligt, at mit parti med glæde medvirker til lovforslagets hurtige vedtagelse.

Det grønlandske landsråd ønsker, at loven gennemføres med virkning fra 1. januar 1964, og vi medvirker altså gerne hertil; det er næppe praktisk muligt at gennemføre loven til ikrafttræden den 1. januar 1964, således som det er foreslået i lovforslagets § 9. Idet jeg henleder den højtærede ministers opmærksomhed herpå og beder ham udtale sig herom, skal jeg anbefale lovforslaget til vedtagelse.

Holger Hansen: Baggrunden for dette lovforslag er de mange forhandlinger, der har været ført i Grønlandsudvalget af 1960, i Grønlands landsråd og andre steder om den fremtidige økonomiske politik i Grønland og over for Grønland.

Lovforslaget er et led i den nye linje, som der er bred enighed om at anlægge for den fremtidige udvikling i Grønland. Som det i bemærkningerne refereres fra det af Grønlandsudvalget af 1960 godkendte skitseforslag til hovedlinjer for indkomstdannelsen og erhvervspolitikken, understreger man altså i Grønlandsudvalget sammenhængen mellem befolkningens økonomiske aktivitet og fremgangen i indkomsterne — et princip, der gælder i alle samfund og altså også i fremtiden skal være gældende i Grønland. Når man alligevel med dette lovforslag om børnetilskud vil hæve den grønlandske befolknings levestandard, hæve den for manges vedkommende særdeles kraftigt, måske med en fjerdedel eller en femtedel, uden at der bag dette ligger den før omtalte aktivitetsfremgang, er argumentet det, at levestandarden blandt mange i Grønland er for lav. Vi er i venstre enige heri.

Jeg tror også, det er rigtigt, hvad jeg har set anført andetsteds, at disse forbedringer, som jo er reelle forbedringer, der ikke tages igen gennem højere beskatning på nogen måde, vil hjælpe — og det er vel meget væsentligt — til et bedre arbejds-

[Holger Hansen.]

mod, ligesom give lyst, give tro på fremtiden, ligesom være en slags kontant bevis på de fremskridt, der allerede er opnået, de fremskridt, der er nået i de senere år, og de fremskridt, som, håber vi alle sammen, ligger foran os i de nærmest kommende år.

Jeg har bemærket, at der i lovforslaget er åbnet mulighed for, at udbetalingen af disse børnetilskud kan ske på forskellig vis, i større eller mindre rater eller på tider af året, hvor erhvervsindkomsterne er mindre end sædvanligt, og det er sikkert rigtige tanker, der ligger til grund herfor. En social ydelse vil altid have sine mindre heldige sider. Det gælder om, at disse mindre heldige sider bliver så betydningsløse som muligt. Det er jo overordentlig vigtigt, at denne lovgivning ikke skal medføre, at nogle opfatter eller kommer til at opfatte disse børnetilskud som en sovepude, som en anledning til at tage den noget mere med ro.

Må jeg så videre sige til den højtærede Grønlandsminister, at vel næppe nogen tidligere minister for Grønland har haft en sådan chance for at slå et slag for den private opsparring i Grønland. Vi ved jo aldeles vel, at med de indtægter, der er tale om, med den indtjening, man almindeligvis har, kan der ikke blive mulighed for nogen synderlig opsparring for den enkelte; men vi ved også, at denne lovgivning vil medføre, at nu kommer der penge til huse, som man måske ikke havde regnet med. Vi vil altså være i en oplagt gunstig situation for en forklaring om opsparringens fordele. Rent ud sagt: opsparringspropaganda, vel tilrettelagt, vil betyde, at mange, der måske ikke tidligere har haft rede penge i væsentligt omfang, og som altså heller aldrig har gjort sig tanker om at spare noget op, vil kunne påbegynde en opsparring med de goder, der dermed følger for den enkelte og for samfundet. Jeg vil dog gerne understrege, at denne lovgivning naturligvis ikke er beregnet på en opsparring, men jeg vil

endnu en gang fremhæve, at her måske ligger noget væsentligt for den enkelte i denne situation, noget væsentligt, som jeg vil opfordre den højtærede Grønlandsminister til at følge op. Det er jo allerede fremhævet i bemærkningerne til lovforslaget, og jeg beder den højtærede Grønlandsminister tage et initiativ over for rette vedkommende i denne forbindelse.

Må jeg med disse bemærkninger på partiets vegne anbefale lovforslaget til videre behandling. Jeg går ud fra, at vi skal have en udvalgsbehandling, hvorunder mange af de praktiske spørgsmål, der ligger i de forskellige paragraffer, kan komme til forhandling.

Clara Munck: Også ved behandlingen af dette lovforslag kan jeg begynde med at sige, at den konservative folketingsgruppe med stor tilfredshed ser på, at der kommer et forslag frem af denne art. Vi har forståelse af de særlige forhold, der er gældende i Grønland, og vi kan kun hilse med tilfredshed, at man nu i hvert fald er kommet så langt, at børnetilskud, som vi har det i den øvrige del af riget, også bliver gennemført i denne landsdel. Vi er derfor også enige i — med vort kendskab i øvrigt til grønlandske forhold — at §7 gennemføres, som den står her, nemlig således at statskassen refunderer børnetilskuddene fuldt ud. Vi kan godt se, at en social forbedring af denne art ville det ikke være muligt at få gennemført, hvis man fastholdt, at den sociale forsyning var et indre grønlandsk anliggende.

Hvad angår administrationen, ser vi af lovforslaget, at denne lovgivning skal træde i kraft allerede den 1. januar 1964. Nu ved vi godt, at hovedprincippet har været behandlet allerede i maj i et ekstraordinært møde i Grønlands landsråd, og jeg vil udtrykke håbet om, at forberedelserne til denne administrations gennemførelse er så vidt fremme, at loven også kan komme til at virke.

Vi er selvfølgelig klar over, at det er

[Clara Munck.]

kendskabet til de grønlandske forhold, der gør, at udbetalingen af tilskuddene kan foregå på forskellig vis. Rent principielt ville vi være meget betænkelige ved at indføre sociale ordninger i Danmark, hvor ydelserne erlægges i form af naturalier. Det kan godt være, det er rigtigt — vi har jo fået en del oplysninger om forholdene deroppe, og på baggrund af det materiale, jeg har haft til rådighed, vil jeg altså ikke gå imod det — at man ved denne lovgivnings gennemførelse fastholder dette naturaliebegreb.

Jeg kan ikke udtale mig om, hvorvidt det er det rigtige beløb, når børnetilskuddet foreslås fastsat til 200 kr. pr. barn pr. år. Vi er enige i, at der skal ydes et tilskud til alle børn, og i, at man ikke skal gøre forældrenes indtægter op, før man udregner og udbetaler tilskuddet; men hvordan man er nået til tallet 200 kr., er ikke let for mig at se. Hvis vi går ud fra, at man har regnet med, at gennemsnitsindkomsten i Grønland kun er knap halvdelen af, hvad vi af erfaringer og kendsgerninger véd den er i den øvrige del af riget, kunne vi sige, at børnetilskuddet i Grønland også skulle være cirka det halve. Til gengæld ved vi, at familierne i Grønland har langt flere børn, end vi kender det her. Men et beløb af denne størrelsesorden er man altså kommet til ud fra et materiale, som jeg i hvert fald ikke har haft mulighed for at sætte mig ind i.

Vi kunne også rejse spørgsmålet, hvorfor man slutter med udbetaling af børnetilskuddet ved barnets 14. år. Det fremgår tydeligt af bemærkningerne, at man har sammenkædet børnetilskuddets ophør med skolepligtens ophør. Nu er det selvfølgelig at håbe, at de 14-årige i Grønland er klar til at gå ud i erhvervslivet, når skolepligten ophører. Det er også meget alvorligt at håbe, at de store uddannelses- og oplæringsplaner, der foreligger for Grønland, kan bringes så vidt frem, at de 14-årige virkelig har et erhverv at gå ud til.

Jeg foreslår altså ikke nogen forhøjelse af aldersgrænsen, men må også her gå ud fra, at man har haft en særlig hensigt med ikke at gå op til 18 års grænsen, men holder sig til de 14 år.

Jeg skal som sagt udtale, at den konser-

vative folketingsgruppe fuldt og helt går ind for en gennemførelse af dette lovforslag. Vi har måske kunnet undre os lidt over, at lovforslaget er fremsat den 5. december, og vi skal have juleferie den 13. december — ja, det er altså ikke det, vi undrer os over, men over, at loven skal træde i kraft den 1. januar. Jeg vil derfor gerne spørge den højtærede minister for Grønland, om det egentlig ikke ville være rigtigst ved gennemførelsen af et lovforslag af denne art, at vi indsatte en bestemmelse om, at loven skal optages til revision f. eks. i folketingssamlingen 1965-66.

Jeg synes, der er mange ting her, som man ikke kan vide ret meget om. Jeg har prøvet at se på familiesammensætningen, om man kan sige det sådan. Men folketællingen for 1960 — perioden 1955-60 — har man endnu ikke kunnet behandle i statistisk departement; det skyldes et eller andet med elektronhjernen, der er meget i brug. Jeg mener altså, at vi i løbet af et par år med de forsøg, der nu gøres, med de erfaringer, der nu kommer frem, og med den udvikling, der forhåbentlig nu fortsætter i hastigt tempo i Grønland, vil have større mulighed for i hvert tilfælde at være sikre på, at den lovgivning, vi nu gennemfører, er i fuld overensstemmelse med det behov, der er i Grønland for en lovgivning af denne art.

Kirkogaard: På det radikale venstres vegne kan jeg give tilslutning til det foreliggende lovforslag om børnetilskud i Grønland.

Hvis man ikke havde disse kontante børnetilskud i den øvrige del af landet, ville der efter min mening være for stor forskel på det økonomiske grundlag mellem familier med mange børn og familier uden børn. Denne forskel udligner vi hernede i nogen grad med et kontant børnetilskud, og det er sikkert lige så nødvendigt, at vi gør det i Grønland som i den øvrige del af vort land. Det skal efter min opfattelse være sådan, at også familier med beskedne indtægter kan have råd til at have børn, uden at det går ud over disse børn.

Se, når man ikke har noget særligt kendskab til grønlandske forhold — de sociale, erhvervsmæssige og økonomiske problemer — er det vanskeligt at tage stilling til

[Kirkegaard.]

børnetilskuddenes størrelse; jeg er altså i samme situation som det ærede medlem fru Clara Munck. Men når et beløb på 200 kr. pr. barn er anbefalet af de myndigheder og de udvalg, som kender noget til grønlandske forhold, går jeg ud fra, at beløbet for tiden kan anses for passende. Her vil jeg gerne tilføje, at efter min opfattelse har ministeren for Grønland udformet § 3 på en heldig og fornuftig måde, således at børnetilskuddet virkelig skulle kunne komme børnene til gode, så vidt som man overhovedet er i stand til at sikre det.

I sin fremsættelse oplyser den højtærede minister, at den grønlandske befolknings levestandard er stærkt stigende, men at den endnu er lav sammenlignet med forholdene hernede. Ministeren fortsætter med at sige, at en yderligere forhøjelse af levestandarden må ske i takt med en øget produktion. Til disse bemærkninger har jeg ingen indvendinger at gøre, men det er dog for mig et spørgsmål, om vi er konsekvente nok i vor indsats i Grønland. Jeg forstår udmærket, at man også i de grønlandske småbyer ofte har ønske om f. eks. at få en Atlantkaj, et moderne fiskerianlæg, et godt sygehus og nye skoler, helst i forbindelse med en børnehave, et alderdomshjem, et bedre vandværk eller et nyt elværk. Jeg forstår udmærket, at sådanne ønsker kan blive fremsat, men det er et spørgsmål, om vi er i stand til at gennemføre så store millioninvesteringer i byer og pladser, der kun har nogle få hundrede indbyggere. Men når f. eks. ønsket om moderne fiskerianlæg mange steder er stærkt, synes jeg, det er forståeligt, da produktionen af saltfisk, så vidt jeg ved, ikke endnu kan gennemføres på rentabel basis.

På baggrund af det, jeg her har nævnt, forekommer det mig, at vi må prøve på at animere og tilskynde den grønlandske ungdom til at flytte sammen i færre og større byenheder, end tilfældet er nu. Hvis vi tænker os Grønlands godt og vel 30.000 indbyggere samlet i nogle færre byområder, ville det være økonomisk overkommeligt at imødekomme mange ønsker, og det ville også give større sikkerhed for den enkelte borger på næsten alle områder, ligesom det formentlig ville være muligt at opnå en helt anden rentabilitet inden for fiskeriet,

end tilfældet er nu, samtidig med at problemerne vedrørende sundhedsvæsen, uddannelse, undervisning og administration, handel o. s. v. lod sig løse inden for overkommelige økonomiske rammer. At ældre mennesker næppe ønsker at flytte fra hjemstavnen, er der ikke noget at sige til, men det forekommer mig sandsynligt, at det ville være en stor fordel for ungdommen og dermed for det grønlandske folks fremtid, hvis ungdommen prøver at indstille sig på den strukturændring, som jeg her bare kan få tid til at antyde.

Det, jeg her har nævnt, er et synspunkt, som jeg har ønsket at fremføre; med vilje har jeg ikke formet det som et spørgsmål til den højtærede minister og for så vidt ikke bedt om noget svar i dag, men jeg mener, at det, jeg her har rørt ved, er uhyre vigtigt for det grønlandske folks fremtid.

Ligesom en tidligere taler håber også jeg på, at der vil blive mulighed for at få i hvert fald en kort udvalgsbehandling, og i stedet for at bede ministeren om svar i dag kunne jeg ønske i et sådant udvalg at få et samråd med ministeren for at drøfte nogle af de problemer, jeg her har tilladt mig at pege på.

Vivike: Vi hilser det foreliggende lovforslag om indførelse af børnetilskud i Grønland med glæde og vil støtte det.

Når man tænker på, hvor væsentligt det er, at grønlænderne får en god uddannelse, hvor vigtigt det er at animere forældrene til at lade børnene fortsætte skolen ud over det 14. år, lade dem gå i håndværkerlære o. s. v., må man være enig med det ærede medlem fru Clara Munck om, at det er betænkeligt at lade retten til børnetilskud ophøre ved det fyldte 14. år; men det kan vi eventuelt se nærmere på i udvalget.

Den højtærede minister for Grønland motiverer i sin fremsættelsestale lovforlaget stærkest med, at realindkomsten i Grønland er lav; det er den, men ikke for udsendte danskere deroppe, og for mig er det et spørgsmål, om børnetilskuddet også skal gælde for dem.

Vi er tilfredse med lovforslaget. Jeg skal indrømme, at jeg ikke er særlig tilfreds med § 8 og for så vidt mener, at den godt kan fjernes, da det jo er en paragraf, der tager hensyn til den fremtidige situation, hvis vi

[Vivike.]

kommer ind i fællesmarkedet. Ja, hvis den ulykke skulle indtræffe, mener jeg, at der skal gøres, hvad gøres kan for at holde Grønland uden for fællesmarkedet, og det er der jo intet i Romtraktaten der forhindrer. Det at være medlem af fællesmarkedet vil i hvert tilfælde være ødelæggende for Grønland.

Vi er altså meget velvilligt indstillet over for lovforslaget og vil støtte dets gennemførelse, men vil som sagt gerne se på et par enkeltheder i udvalget.

Birthe Wetlesen: Lovforslaget om indførelse af børnetilskud i Grønland er baseret på et skitseforslag fra Grønlandsudvalget af 1960 og vedtaget i et ekstraordinært landsrådsmøde i maj 1963. Lovens ikrafttrædelsesdato skal være den 1. januar 1964. Det forekommer mig at være en kort frist, der her er givet folketinget. I henhold til forretningsordenen er det vist umuligt at nå.

Hvad angår børnetilskud i Grønland, må man vel sige, at der virkelig er et behov til stede for en sådan social foranstaltning. Jeg har imidlertid forstået af § 1, at alle danske statsborgere bosat i Grønland har ret til børnetilskud, det vil altså sige også de udsendte danske. I den anledning vil jeg gerne spørge den højtærede minister for Grønland, med hvilken begrundelse dette er foreslået. Man må ikke glemme, at de udsendte danskes lønninger ligger en del over gennemsnitsindkomsten i Grønland, og så vidt jeg ved, får de også tilskud til at sende deres børn til skoler hernede. Jeg kan tænke mig, at disse spørgsmål har været indgående drøftet i Grønlandsudvalget af 1960, men det er jeg afskåret fra at kende noget til.

Af ministerens fremsættelse fremgår det, at man ikke vil differentiere tilskuddets størrelse, efter som barnet er bosat i en by eller i et udsted; det bliver efter ministerens opfattelse for vanskeligt. Det er sikkert rigtigt; men man må gøre sig klart, at 200 kr. i et udsted er mange penge. Der er jo ikke mange kontante penge mellem beboerne dér, så en udstedsfamilie med flere børn vil måske føle sig for velhavende. Ministeren nærer også selv lidt betænkeligheder. I lovforslagets § 3, stk. 2, bestemmes det, at børnetilskuddet kan udbetales i mindre rater eller eventuelt ydes

på anden måde, f. eks. — som nævnt i bemærkningerne — i naturalier. Her kommer vi til noget, der ligger mig meget på sinde. Var det ikke muligt, at halvdelen af børnetilskuddet generelt blev givet i tøjmærker? Her i det sydlige Danmark havde vi efter krigen tekstilmærker til børn; de gjaldt som betaling for tøj. Kunne man ikke indføre det samme i Grønland, således at man f. eks., førend vinteren satte ind, udbetalte måske halvdelen af tilskuddet, altså 100 kr., i tøjmærker? Ville det ikke virke som et incitament til at få de grønlandske børn klædt varmt på til vinteren? Jeg henstiller til den højtærede minister for Grønland og til det udvalg, jeg forstår bliver nedsat, om ikke disse tanker kan indgå i overvejelserne.

Vi er i øvrigt velvilligt indstillet i mit parti.

Rosing: Det foreliggende lovforslag er en nydannelse på den sociale sektor i Grønland; tillige er det den første føling med Grønlandsudvalget af 1960s skitseforslag til hovedlinjer for indkomstdannelsen og erhvervspolitikken i Grønland.

Det er klart, at behovet for en sådan ordning har eksisteret før i Grønland, men det er først gennem drøftelserne i Grønlandsudvalget af 1960, det har fået endelig form efter en enstemmig anbefaling. Meningen med dette lovforslag er klar, nemlig at indføre en effektiv foranstaltning til højnelse af levefoden for den grønlandske befolkning derved, at tilskuddet ydes i forhold til størrelsen af familiernes forsørgerbyrde. Det er jo almindelig kendt, at der er flere børn i langt den største del af husstandene i Grønland, og den foreslåede ordning vil således berøre de fleste familier mere eller mindre.

Jeg tror, jeg kan sige, at virkningen vil være næsten lige så generel som virkningen af forhøjelsen af indhandlingspriser og lønforhøjelsen, og navnlig ude på mindre steder, hvor ca. 43 pct. af befolkningen bor, og hvor indtjeningsmulighederne praktisk taget hører op ved vinterens indtræden, vil børnetilskuddet virke langt gunstigere end forhøjelsen af lønninger og indhandlingspriser. Dermed være ikke sagt, at pris- og lønforbedringer ikke er ønskelige, tværtimod er det netop sådanne forbedringer,

[Rosing.]

som stimulerer arbejdsindsatsen og dermed højnelsen af levedoden. Som der står i den skriftlige fremsættelse af lovforslaget, er befolkningens levedod reelt næsten tredoblet i tiden efter den anden verdenskrig, men vi ser tillige, at realindkomsten pr. indbygger i Grønland kun udgør knap halvdelen af realindkomsten i det øvrige land.

For os, der er medlemmer af Grønlandsudvalget af 1960, er det derfor et ganske selvfølgeligt mål at finde frem til økonomiske og sociale ordninger, hvorigennem grønlandske familiers levedod hæves. En af de ordninger, udvalget enstemmigt har foreslået gennemført, er den, vi drøfter i dag, en ordning, som ikke alene er meget tiltrængt i Grønland, men som ikke vil virke belastende for vor eksportproduktion. Vi ved, at den foreslåede ordning vil have en anden karakter, end det er tilfældet her i landet, da direkte skatter endnu ikke er indført i Grønland. Tilskuddene kan således ikke blive reguleret efter indkomststørrelsen som her, men da kun et ganske ringe antal af indkomsterne i Grønland kan anses at ligge over det normale, finder vi ingen grund til at indføre et kontrolsystem, som kommer til at belaste administrationen. Den administrationsform, der er foreslået her, er i overensstemmelse med vor opfattelse; den er simpel og vil virke effektivt. Et lokalt kendskab til de familier, der modtager børnetilskud, vil betyde sikkerhed for beløbets rette anvendelse efter hensigten. For mig er det vigtigt, at der i lovforslaget ikke udtrykkelig står, hvem af forældrene eller forsørgerne der skal have tilskuddene udbetalt. Her foreslås en smidig administrationsordning. Hvem der skal modtage pengene, må jo overlades til børneforsorgsudvalgene, som i hvert enkelt tilfælde ifølge kendskabet til deres fæller afgør, hvad det er bedst at gøre.

Jeg skal ved denne lejlighed ikke berøre de enkeltheder, man kan komme ind på under et forventet udvalgsarbejde, men inden jeg slutter, vil jeg gerne omtale spørgsmålet om lovens ikrafttræden.

Det er klart, at lovforslaget trods forventet velvilje ikke kan blive færdigbehandlet inden nytår, men først engang i begyndelsen af det nye år; men det ville være

ønskeligt, om ordningen fik tilbagevirkende kraft og kom til at gælde fra den dato, som § 9 indeholder.

Når jeg udtrykker dette ønske, har jeg en ganske naturlig begrundelse herfor. Det er nu almindelig kendt, at torskefiskeriet ved Grønland af klimatiske og andre grunde er slået fejl. Ifølge den sidste rapport over torskefiskeriet i Grønland i år er dets resultat ca. 40 pct. mindre end i 1962. Dette medfører, at mange erhververe må gå igennem en meget svær vinter uden mulighed for at forbedre deres økonomiske stilling. Børnetilskuddet vil blive en kærkommen håndsrækning i denne vanskelige tid, og jeg håber derfor, der kan skabes enighed i det høje ting om at give loven tilbagevirkende kraft.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til en velvillig og hurtig behandling.

Ministeren for Grønland (Mikael Gam):

Jeg er i den lykkelige situation at kunne sige tak til alle de ærede ordførere for deres tilslutning til lovforslaget.

En del af de bemærkninger, der er gjort, finder jeg det rimeligt at få drøftet i et udvalg, og det bliver vel også muligt.

Det ærede medlem hr. Boye Hansen var inde på spørgsmålet om ikrafttrædelsesdatoen; jeg kan sige, at jeg har tænkt mig at stille et ændringsforslag, som skulle gøre det muligt at opfylde det ønske, som vist deles fra alle sider, at loven får virkning fra 1. januar 1964.

Det ærede medlem hr. Holger Hansen sagde, at aldrig havde nogen minister for Grønland haft en sådan chance for at skabe privat opsparing i Grønland, og det er jo rigtigt. For hver gang den grønlandske befolknings økonomiske forhold forbedres, øges muligheden for opsparing; som det ærede medlem hr. Rosing og jeg for øvrigt tidligere har været inde på i anden forbindelse, er det meget vigtigt, at den grønlandske befolkning, når den får evne dertil, kommer ind på opsparingsvejen, hvilket vil blive af umådelig stor betydning for det grønlandske samfund frem i tiden. Det kan da også siges, at der er en vægnende forståelse derfor i Grønland, som har givet sig mere kontante udslag derved, at den grønlandske del af indestændet i de grønlandske

[Ministeren for Grønland.]

sparekasser er forholdsvis større, end den har været tidligere.

Går vi helt tilbage, var økonomien i Grønland jo så absolut ikke til opsparing, for det var en naturaløkonomi, og der var ikke mange penge i husholdningen. Det er anderledes i dag, og en yderligere indkomst vil altså medføre en yderligere mulighed både for et større forbrug — for vi bør jo ikke glemme, at den grønlandske befolknings forbrug stadig væk er lidt under halvdelen af forbruget hernede — og forhåbentlig også for fremgang i opsparingen.

Det ærede medlem fru Clara Munck var inde på § 7, hvorefter statskassen refunderer fuldt ud, og gav sin tilslutning hertil. Det ærede medlem var ligeledes inde på tanken om det betænkelige ved, at der i givet fald kunne udbetales børnetilskud i form af naturalier, men var dog, så vidt jeg forstod, indforstået med, at det i hvert fald foreløbig var en nødvendighed at have en sådan ventil; jeg forstod også, at det ærede medlem var klar over, at der i visse tilfælde kan blive brug for det.

Fra et par sider er berørt spørgsmålet om 14 års grænsen sammenlignet med 18 års grænsen herhjemme. Det er selvfølgelig velovervejeth, at det foreløbig vil være rigtigst med 14 års grænsen, idet skolealderen går dertil i øjeblikket i Grønland — den bliver vel også udvidet dér ligesom hernede — og det er mere almindeligt i Grønland end hernede, at de 14-årige er med i erhvervet. Men der vil naturligvis ske en udvikling på dette område, og derfor vil det være ganske rigtig, som det ærede medlem fru Clara Munck var inde på det, i hvert fald at overveje, om en revisionsbestemmelse skal med i loven. Jeg synes, at revision om 2 år lyder lidt hastigt, men det kan der tales om. Jeg har selv tænkt på, at det er værd at overveje, om man skal tage en revisionsbestemmelse med eller være klar over, at en revision bør komme inden for en vis tid.

Til det ærede medlem hr. Kirkegaard skal jeg sige, at jeg er naturligvis i høj grad villig til at møde op til samråd i et eventuelt udvalg. Jeg skal så dér nærmere, mere dybtgående, besvare de spørgsmål, som det ærede medlem hr. Kirkegaard var inde på.

Det ærede medlem hr. Vivike var ligesom det ærede medlem fru Clara Munck betænkelig ved 14 års grænsen, men jeg forstod, at denne betænkelighed sådan set var overvundet.

Det ærede medlem var inde på grønlændernes realindkomst, der er lav i forhold til den danske. Dette er jo rigtig. Nu ved det ærede medlem fra Grønlandsudvalget af 1960, at der er en ny lønningslov for Grønland på trapperne, som vi forhåbentlig får lejlighed til at behandle her i dette folketingsår, og at der dér er tale om andre linjer, man ønsker at indføre.

Betænkelsen ved § 8 er jo naturlig for det ærede medlems vedkommende.

Det ærede medlem fru Birthe Wetlesen syntes, at der er for kort en frist til den 1. januar 1964, og det giver jeg selvfølgelig det ærede medlem ret i; men som jeg allerede har sagt, vil jeg komme med et ændringsforlag, der forhåbentlig kan klare den sag.

Det ærede medlem stillede så det spørgsmål, om udsendte danske også skal have ret til børnetilskud. Ja, det skal de. Det har man naturligvis meget nøje overvejet. Det hænger også sammen med det nye lønforslag, som kan forventes fremsat her i løbet af vinteren, og dettes i princippet ens aflønning af grønlændere og danske — i hvert fald står de i samme lønningslov. At der så ved siden af er et Grønlandstilskud — det er tanken — for de udsendte, er vist noget, både grønlændere og danskere er enige om er en nødvendighed for at få folk derop i disse tider; derfor er man i Grønlandsudvalget af 1960 kommet til det resultat, at når der skulle aflønnes efter samme lønningslov, måtte det også være rimeligt, at der ydes samme børnetilskud.

Det ærede medlem fru Birthe Wetlesen talte i denne forbindelse om uddannelses-tilskuddet til udsendte danske, som har deres børn på skoler hernede. Jeg kan hertil svare, at dette tilskud gives som kompensation for merudgiften ved at have barnet uden for hjemmet og derfor ikke kommer børnetilskuddet ved.

Det ærede medlem hr. Rosing var stærkt inde på, hvor nødvendigt det var at få børnetilskudsordningen sat i kraft så tidligt som muligt, altså 1. januar 1964, under henvisning til det fejlslagne torskefiskeri i år; nedgan-

[Ministeren for Grønland.]

gen i dette fiskeri er overordentlig alvorlig, idet den er på 40 pct. Det er klart, at et børnetilskud, selv om det ikke er på mere end 200 kr., vil betyde en vis hjælp. Ærede ordførere har for resten spurgt, hvorfor det netop skal være 200 kr.; herom kan jeg sige, at det just ikke alene er baseret på, at den grønlandske levestandard er lidt under halvdelen af den danske — og så passer det meget godt til det børnetilskud, vi har hernede — men at det også er sat i forhold til de beløb, der var til rådighed under hensyntagen til hele den økonomiske situation, og som man sidste forår behandlede i Grønlandsudvalget af 1960.

Idet jeg håber, at hvad der ellers måtte mangle af svar på de opstillede problemer, kan klares i et udvalg, skal jeg endnu en gang sige tak for den velvillige modtagelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Boye Hansen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 11. december, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Spørgsmål til ministrene.*

2) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om børnetilskud i Grønland.

3) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i skifteloven.

4) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om indfødsrets meddelelse.

5) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om fortsat drift af det skandinaviske undervisningshospital i Korea m. v.

6) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om fritagelse for grundskyld til staten samt grundstignings-skyld for skatteåret 1964-65 af landbrugsejendomme.

7) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om regulering af den amtskommunale grundskyld af landbrugs-ejendomme i skatteåret 1964-65.

8) *Første behandling af:*

Forslag til lov om udlån til statshusmandsbrug m. m.

9) *Første behandling af:*

Forslag til lov om udlån til arbejderboliger på landet.

Mødet hævet kl. 16²⁰.

37. møde.

Onsdag den 11. december kl. 13.

Formanden: Udvalget angående forslag til lov om ændring i lov om handel med samt tilvirkning og besiddelse af våben m. v. har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer er omdelt.

I skrivelse af gårs dato meddeler folketingsmand Poul Sørensen på folketingsmand Ole Bjørn Krafts vegne, at denne fra og med den 14. d. m. atter kan give møde i tinget. Stedfortræderen, direktør Ib Stetters hverv som midlertidigt medlem ophører herefter fra nævnte dato at regne.